

VEŘEJNÁ EKONOMIKA

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Název projektu: Inovace magisterského studijního programu Fakulty ekonomiky a managementu

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/2.2.00/28.0326

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Obsah přednášky

- **ÚVOD**
- **ZÁKLADNÍ POJMY**
- **POSLÁNÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU**
- **TEORIE POTŘEB**
- **STRUKTURA VEŘEJNÉHO SEKTORU**
- **FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VELIKOST A STRUKTURU VEŘEJNÉHO SEKTORU**
- **PRODUKCE A FORMY ZABEZPEČOVÁNÍ SLUŽEB A STATKŮ CESTOU VEŘEJNÉHO SEKTORU**
- **ZÁVĚR**

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO SEKTORU II

ÚVOD

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Úvod

- **Cílem tohoto tématu** je pochopení podstaty fungování veřejného sektoru s důrazem na vymezení jeho struktury s využitím teorie statků a teorie potřeb.
- **Jako dílčí cíle** můžeme stanovit:
 - a) vymezení teorie statků a teorie potřeb,
 - b) vymezení blokové struktury veřejného sektoru,
 - c) vysvětlení provázanosti teorie statků, teorie potřeba a struktury veřejného sektoru s možností diskuse oprávněnosti produkce a formy zabezpečování daných konkrétních služeb a statků cestou veřejného sektoru.

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO
SEKTORU II

ZÁKLADNÍ POJMY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Základní pojmy

- Poslání veřejného sektoru
- Teorie potřeb
- Struktura veřejného sektoru
- Možnosti zabezpečování statků potřebných pro národní hospodářství

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO
SEKTORU II

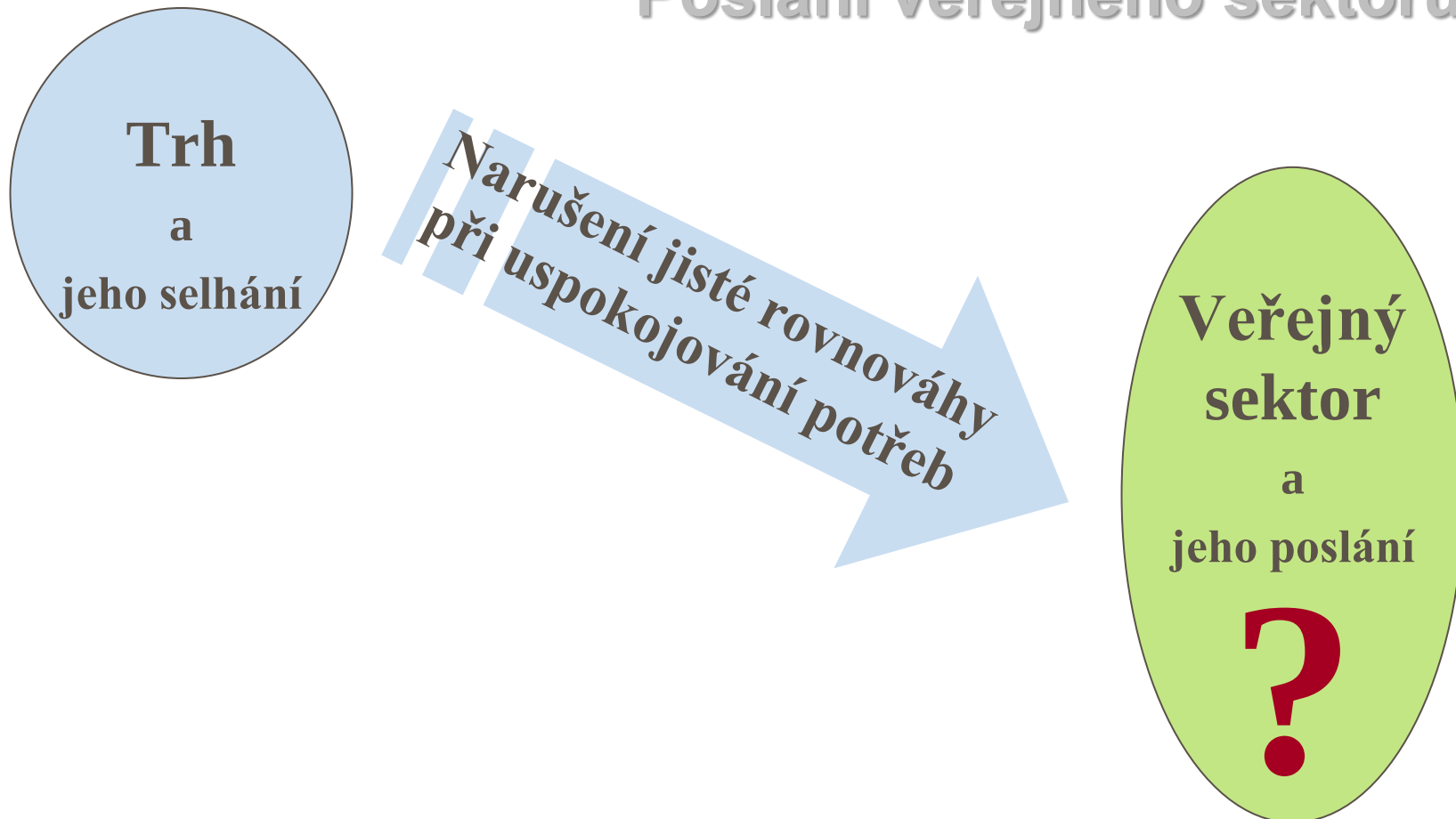
POSLÁNÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Poslání veřejného sektoru

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

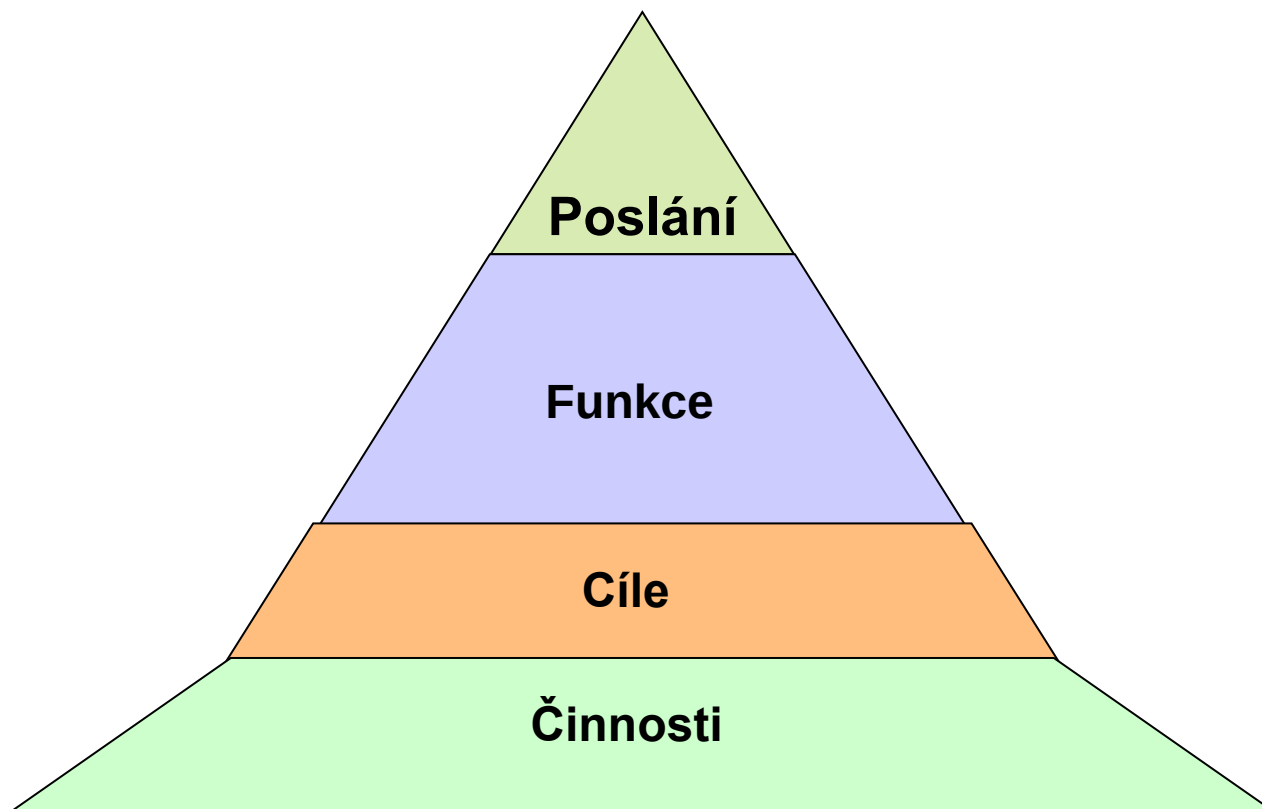
Poslání veřejného sektoru

Posláním VS je v nejobecnější rovině předcházení, omezování a řešení dopadů selhávání a absentování trhu v ekonomickém, sociálním růstu a především rozvoji.

STRECKOVÁ, Yvonne
- upraveno

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Poslání veřejného sektoru

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO
SEKTORU II

TEORIE POTŘEB

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

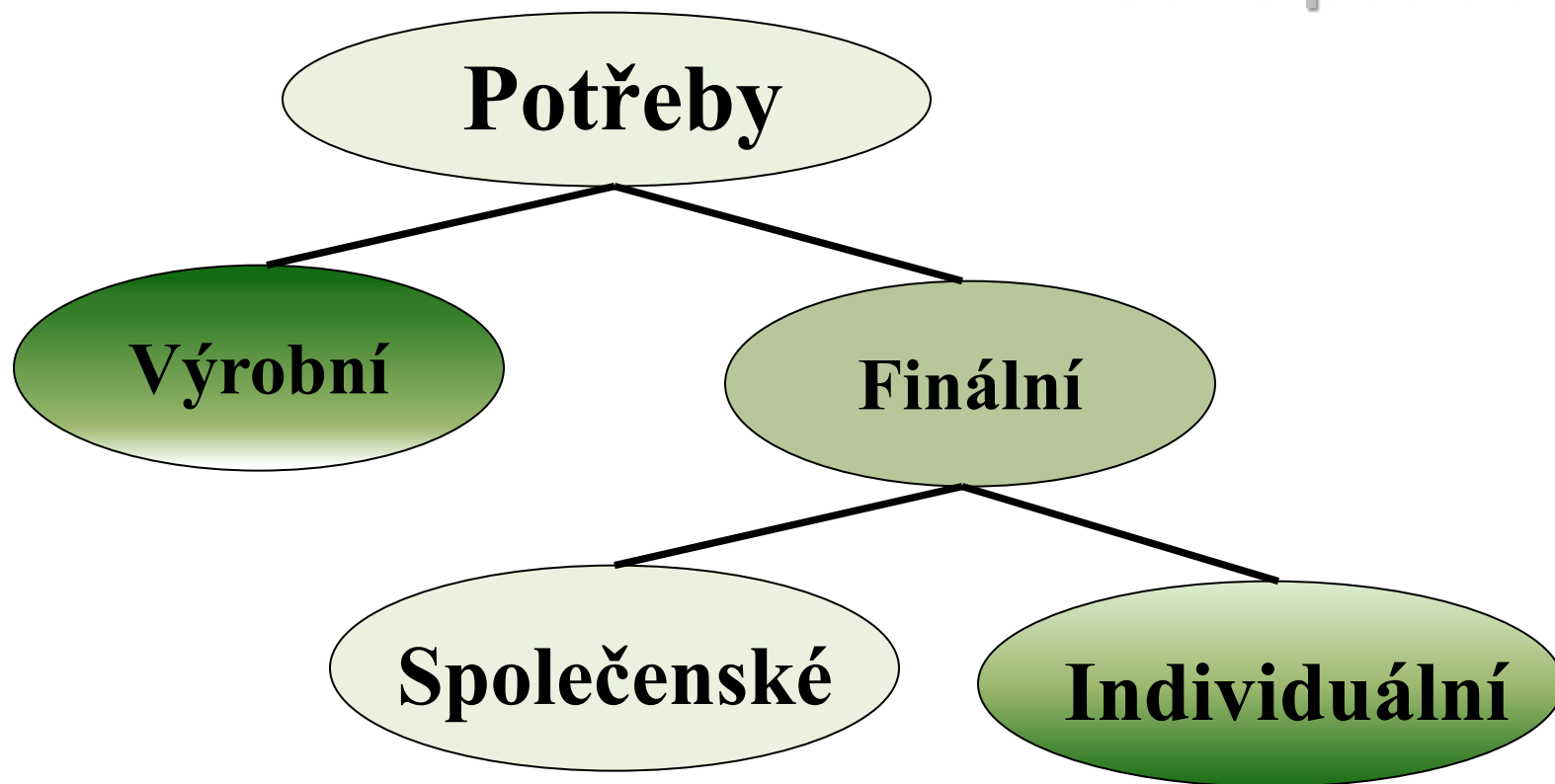
Teorie potřeb

Chceme-li lépe pochopit **fungování VS** a jeho **strukturu**, je nutné blíže specifikovat *kategorii potřeb*, což nám umožní lepší orientaci v diskusi o *způsobech zabezpečování statků* ve **Veřejném sektoru.**

STRECKOVÁ, Yvonne

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Teorie potřeb

Pramen: Upraveno dle STRECKOVÁ, Yvonne. Veřejná ekonomie pro školu i praxi, Computer Press, 1998.

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Teorie potřeb

Výrobní

- pociťuje každý člověk – výrobce,
- jsou uspokojovány statky, jež jsou určeny pro spotřebu v procesu další produkce statků nebo služeb,
- neexistují fakticky žádné důvody pro uspokojování těchto potřeb cestou VS.

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Teorie potřeb
Finální

- tyto potřeby již neslouží k produkci dalších statků
- pociťuje je každý jedinec jako konečný spotřebitel

Společenské

- potřeba organizovaného uspořádání společnosti
- potřeba ochrany občana a jeho majetku
- potřeba dovolání se spravedlnosti cestou zákonů
- potřeba ochrany území

Individuální

- potřeba výživy
- potřeba odívání
- potřeba bydlení
- potřeba ochrany zdraví
- potřeba dopravy
- potřeba vzdělání
- potřeba poznání, informací
- potřeba estetických zážitků

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Teorie potřeb

Finální

Společenské

- Pociťuje člověk jako člen společnosti (Robinson?)

Individuální

- Pociťuje člověk jako genetický druh, jsou mu bytostně vlastní

Definiční znaky

Příčina pociťování

Intenzita pociťování

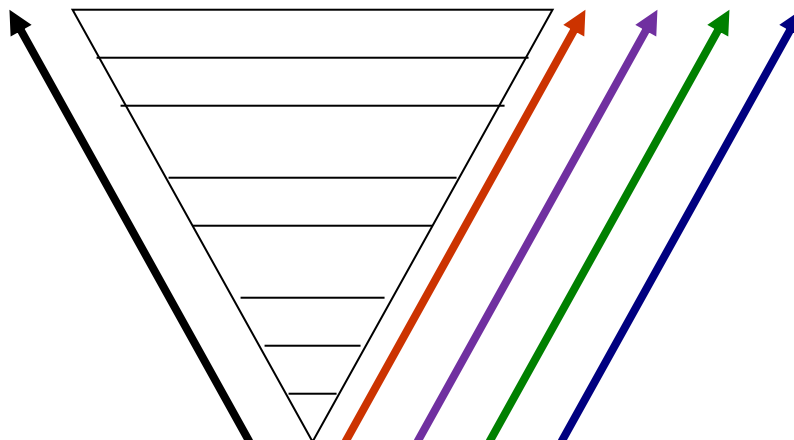
Délka pociťování

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Teorie potřeb

Finální individuální potřeby

potřeba estetických zážitků
potřeba poznání, informací
potřeba vzdělání
potřeba dopravy
potřeba ochrany zdraví
potřeba bydlení
potřeba odívání
potřeba výživy

- a) možnost stanovení kvantitativní hranice nasycenosti (*klesá*)
- b) míra individuální existenční naléhavosti uspokojování potřeb (*klesá*)
- c) míra **společenské existenční naléhavosti uspokojování potřeb** (*roste*)
- d) míra významu uspokojování potřeb pro kultivaci lidského potenciálu (*roste*)
- e) dynamika změn ve způsobu uspokojování potřeb (*roste*)

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Teorie potřeb

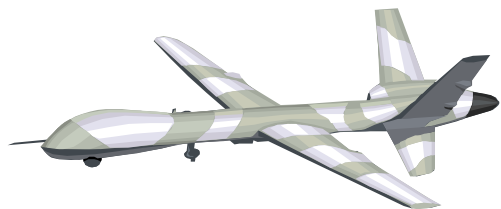
Finální společenské potřeby

- Ochrana územní celistvosti státu
 - Ochrana osob a majetku a institucí státu
 - Ochrana organizované společnosti
 - Ochrana spravedlnosti
- **produkce** statků, uspokojující společenské potřeby je obecně považována za **doménu veřejného sektoru**;
 - **neexistuje** zde objektivní **zájem** na jejich růstu, jedná se o služby, které jsou vyvolány negativním projevem činnosti člověka, žijícího ve společnosti,
 - z titulu charakteru potřeb nejsou jednotlivci motivováni, dobrovolně přispívat na zajištění jejich uspokojení, často se tyto služby považují za zbytečné.

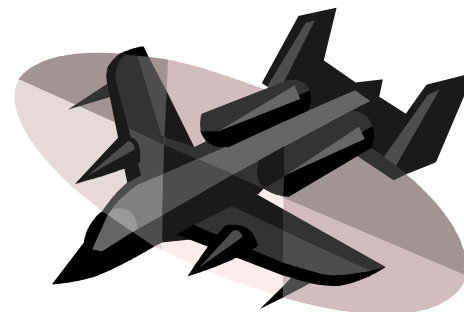
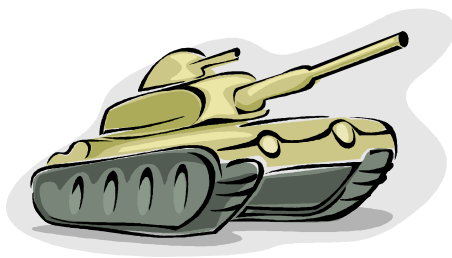
Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Teorie potřeb

Finální společenské potřeby

- Kdo má zájem na uspokojování těchto potřeb?
- Je možné komercializovat produkci těchto služeb?
- Nehrozí zde morální hazard podceňování důležitosti uspokojování těchto potřeb?

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO
SEKTORU II

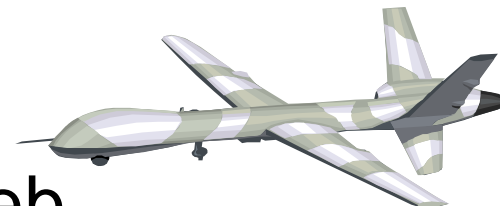
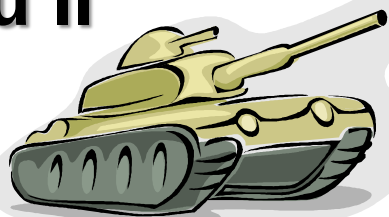
STRUKTURA VEŘEJNÉHO SEKTORU

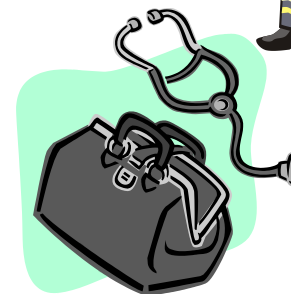
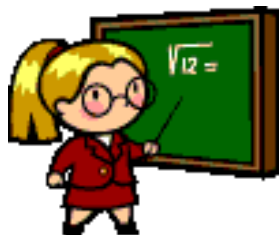
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Struktura veřejného sektoru

- Blok společenských potřeb
- Blok odvětví rozvoje člověka
- Blok poznání a informací
- Blok technické infrastruktury
- Blok produkce privátních statků
- Blok existenčních jistot

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO
SEKTORU II

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ STRUKTURU VEŘEJNÉHO SEKTORU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Faktory ovlivňující velikost a strukturu
veřejného sektoru

- **EKONOMICKÉ FAKTORY**
- **MIMOEKONOMICKÉ FAKTORY**

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Faktory ovlivňující velikost a strukturu veřejného sektoru

Ekonomické faktory

- **fáze** ekonomického rozvoje země,
 - preindustriální fáze (zaostalé, rozvojové země)
 - Industriální fáze
 - Postindustriální fáze
- **bariéry** ekonomického rozvoje atd.
 - bariéra spotřeby
 - bariéra výkonnosti

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Faktory ovlivňující velikost a strukturu veřejného sektoru

Mimoekonomické faktory

- **geopolitické** faktory,
- **ekonomické** faktory,
- **historické** faktory,
- **kulturně náboženské** faktory,
- **politické** faktory.

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO
SEKTORU II

PRODUKCE A FORMY ZABEZPEČOVÁNÍ SLUŽEB A STATKŮ CESTOU VEŘEJNÉHO SEKTORU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Produkce a formy zabezpečování služeb a statků cestou veřejného sektoru

- **KDO MÁ VEŘEJNÉ SLUŽBY PRODUKOVAT?**
- **KDO MÁ VEŘEJNÉ SLUŽBY FINANCOVAT?**

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Produkce a formy zabezpečování služeb a statků cestou veřejného sektoru

■ FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH SLUŽEB

- ❖ Poukázky
- ❖ Co-Payment

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Produkce a formy zabezpečování služeb a statků cestou veřejného sektoru

■ PRODUKCE VEŘEJNÝCH SLUŽEB

- ❖ Contracting-out
- ❖ Koncese
- ❖ Agentury
- ❖ CCT

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO SEKTORU II

ZÁVĚR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Závěr

- **Posláním veřejného sektoru** je vytváření ekonomických podmínek pro upokožování společenských a individuálních potřeb jedinců, všude tam, kde je narušena přirozená funkce trhu, v souladu se zájmy společnosti a s ohledem na potřebu podpořit prorůstový charakter veřejného sektoru.
- Při **objasňování existence** veřejného sektoru se nelze zcela spoléhat pouze na teorii statků, velkou roli zde také sehrává teorie potřeb a kategorie zájmů.

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Závěr

- **Bloková struktura** veřejného sektoru je odrazem teorie potřeb. Strukturu veřejného sektoru a způsob financování je tedy možné objektivizovat prostřednictvím teorie statků a teorie potřeb.
- **Veřejný sektor ve své struktuře a rozsahu** by neměl vycházet z principu rovnosti ve spotřebě (charitativní charakter), nýbrž z principu rovnosti šancí, který podporuje jeho zdrojový charakter.

POSLÁNÍ, STRUKTURA A PŘÍČINY EXISTENCE VEŘEJNÉHO
SEKTORU II

ZDROJE KE STUDIU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslání, struktura a příčiny existence veřejného sektoru II

Zdroje ke studiu

- Strecková Y., Malý I. Veřejná ekonomie pro školu i praxi. s. 16-25, 29-32, 53-64, 107-115;
- Stiglitz J. E. Ekonomie veřejného sektoru. s.27-31,102-115,157-162;
- Hamerníková, B., Maaytová, A. Veřejné finance. s.58-69, 90-91;
- Hamerníková, B., Kubátová, K. Veřejné finance. s.80-92;
- Regulatory Impact Assessment Manual
http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADM221.pdf

DĚKUJI ZA POZORNOST

V PŘÍPADĚ DOTAZŮ MNE MŮŽETE KONTAKTOVAT NA

Ing. **Aleš OLEJNÍČEK**, Ph.D.

Katedra **EKONOMIE**

Skupina **EKONOMIKY OBRANY STÁTU**

Kancelář **K-65/100** (Bytovky)

Tel.: **+420973443153**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ